

Etika për fëmijë

Dhurorë e përmuajtshme, nga revista "Etika"

Viti 3 - Numri 25 - Janar 2013

FJALA, TË BËN
TË ËNDËRROSH..!

FJALA TË LUMTURON, FJALA TË HIDHËRON...

Çagër Tashgetiren

Mendimi, është cilësia më e rëndësishme që e dallon njeriun nga krijesat e tjera. Njeriu jo vetëm që mendon, por mendimin e kthen edhe në fjalë. Falë gjuhës, mendimet i kthejmë në fjalë dhe zëra. Në këtë mënyrë na bëhet e mundur që mendimet tona t'ua transmetojmë edhe të tjerëve.

Ne komunikojmë me njerëzit. Komunikimi është një marrje dhe dhënie informacioni. Çdo fjalë që themi, në një farë mënyre ndikon mbi njeriun që kemi përballë.

Prandaj dhe kur të flasim, duhet të sillemi me kujdes duke menduar se si do të ndikojnë fjalët tona tek bashkëbiseduesi ynë.

Disa nga fjalët tona, mund ta gëzojnë bashkëbiseduesin që kemi përballë, por disa të tjera edhe mund ta hidhërojnë atë. Ndonjëherë, mund të mos i shprehim siç duhet ato që me-

ndojmë. Ndonjëherë, edhe pse shprehemi drejt, mund të kuptohemi gabim. Gjuha mund të thotë gjithçka, qoftë e drejtë apo e gabuar. Gjuha nuk ka kockë dhe kjo e ngarkon njeriun me një përgjegjësi shumë të madhe. Njeriu duhet ta ruajë gjuhën e tij. Ai duhet të peshojë dhe të vlerësojë mirë ato që thotë gjuha, sepse, megjithëse gjuha nuk ka kockë, njeriu është ai që do t'i japë drejtimin e duhur.

Për ta përdorur drejt gjuhën tonë, më parë duhet të mbajmë pastër qëllimet, mendimet dhe zemrën tonë.

Bukuria e brendësisë së njeriut që e ka zemrën të mbushur me dashuri, pasqyrohet edhe në fjalët e tij.

Edhe pse fjalët janë nxjerrja jashtë e mendimeve tona, ndonjëherë fjalët dalin para mendimit. Pra, flasim pa u menduar... Kjo është një lojë që na e bën gjuha jonë. Më parë flasim, pastaj mendojmë. Këtu, mundësia për të gabuar është e madhe, sepse fjalët që kemi thënë, kanë dalë pa u peshuar në peshoren e mendjes dhe pa u vlerësuar nëse janë të drejta apo të gabuara, të bukura apo të shëmtuara.

Ndonjëherë, fjalët që thuhet ashtu pa u menduar, mund ta hidhërojnë atë që kemi përballë, mund t'i thyejnë zemrën dhe mund ta zemërojnë atë jashtë mase. Gjithashtu, nëse themi ndonjë fjalë të

papërshtatshme dhe të pavend, mund të turpërojmë edhe veten.

Fjala e urtë: “Matu shtatë herë dhe fol një herë”, gjithnjë na kujton se, duhet të mendohemi mirë para se të flasim. Ndërsa, fjala tjetër e urtë: “Fjala është më e rëndë se plumbi”, na tregon se plaga që shkakton plumbi shërohet dhe harrohet, por plaga që shkakton fjala, nuk shërohet e nuk harrohet lehtë.

Nëse dëgjojmë ndonjë fjalë të rëndë që nuk e prisnim prej një shokut të ngushtë, do të na thyhej zemra dhe mbase nuk do të mund ta harrojmë edhe gjatë gjithë jetës. Prandaj e kemi për detyrë të flasim me maturi dhe me etikë, sepse kjo është përgjegjësia jonë ndaj njerëzve të tjerë. Profeti ynë i dashur (a.s.), ka caktuar për ne mënyrën e duhur të të folurit, duke thënë: “Ose fol mirë, ose hesht.”

Ndonjëherë, në jetën tonë të përditshme, mund të flasim fjalë, të cilat e hidhërojnë dhe lëndojnë atë që kemi përballë. Ndonjëherë na pëlqen të bëjmë shaka me vëllezërit tanë. Ndonjëherë nuk e përmbajmë dot veten dhe zemërohemi aq shumë me shokët, sa që fillojmë të flasim ashpër e të bërtasim. Ndonjëherë duke refuzuar një dëshirë të nënës, mund edhe të themi fjalë, të cilat ia thyejnë zemrën asaj.

Njeriu mund të gabojë. Por e rëndësishme është që ai të marrë mësim prej atyre gabimeve dhe të mos i përsëritë më të njëjtat gabime. Madje, nëse nevojitet, duhet të kërkojë edhe falje. Zemra dhe shpirti i njerëzve janë të brishtë dhe mund të lëndohen shumë lehtë. Por nëse kemi kujdes ndaj fjalëve që flasim, nuk do të kemi thyerje zemrash, por do t'i mbushim me paqe, gëzime e lumturi.

Etika
për fëmijë

Drejtör
& Kryeredaktor:
Alban Kali
albankali@yahoo.com
+355 67 208 6767

Redaktor:
Xhahid Bushati
xhahidbushati@yahoo.com
+355 69 28 20 975

Redaktore gjuhësore:
Dr. Irida Hoti
Përkthyes:
Artur Tagani
Fatmir Sulaj
Ilir Hoxha

Dizajn - Grafik:
Bledar Xama
bledar_xama@hotmail.com

Adresa: L: Vasil Shanto - Rr: Çajupi - Shkodër - Albania / Tel: +355 22 254 634 / Fax: +355 22 254 633
Zyra e përfaqësimit Maqedoni: Rr: Stiv Naumov - Nr. 9 - lokal 25 - Shkup - Maqedoni / Tel: +389 71 956 271
Zyra e përfaqësimit Kosovë: Rr: Ardian Zurnaxhiu - pn. Ralin - Prizren - Kosovë / Tel: +381 29 222 795

Mjalti i bletës

*Fluturon një bletë,
ndalet mbi një fletë,
thith nekatarin - JETË!*

*Dielli e vështron,
rreze i dërgon
dhe e ngjatjeton!*

*"Bletë krahëlehtë,
një rreze mbi fletë
është pak e zbehtë!"*

*Bleta nuk përtoi,
rrezen e takoi,
me mjaltë e shëroi...*

*Dielli nuk harron,
bletën kur takon,
udhën ia dritëson...*

Moj e vogla pemë..!

*-Moj e vogla pemë,
kur rritesh si unë?*

*-Sapo vjen pranvera
mbushem gjethe shumë...*

*-Moj e vogla pemë,
ke shtëpi si unë..?*

*-Kam fole, ku zogjtë
thurin ëndrra shumë!*

*-Moj e vogla pemë
ke shoqe, si unë?*

*-Kam plot në pemishte
dhe më duan shumë!*

“ËSHTË KOHA...! MOS E HUMB KOHËN...”

Emine Tashgetiren

Fjalën e urtë: “Hekuri rrihet sa është i nxehtë”, duhet ta keni dëgjuar patjetër. Por a keni menduar ndonjëherë për të?..

Në natyrë, hekuri gjendet i paformësuar dhe në gjendjen e tij fillestare. Pra, i përzier me dhe, gurë e minerale të tjera. Hekurat që shihni nëpër dritare, ballkone dhe ndërtesa, janë të nxjerra dhe të përpunuara prej gjendjes së tij fillestare.

Ju, mbase, i keni parë hekurpunuesit. Ata që punojnë me hekurin, zjarrin, shkëndijat, përparëset dhe syzet e tyre të mëdha... Me një çekiç hekuri, rrahin hekurin e skuqur në zjarr. Hekuri, në fillim është si një shtresë e trashë,

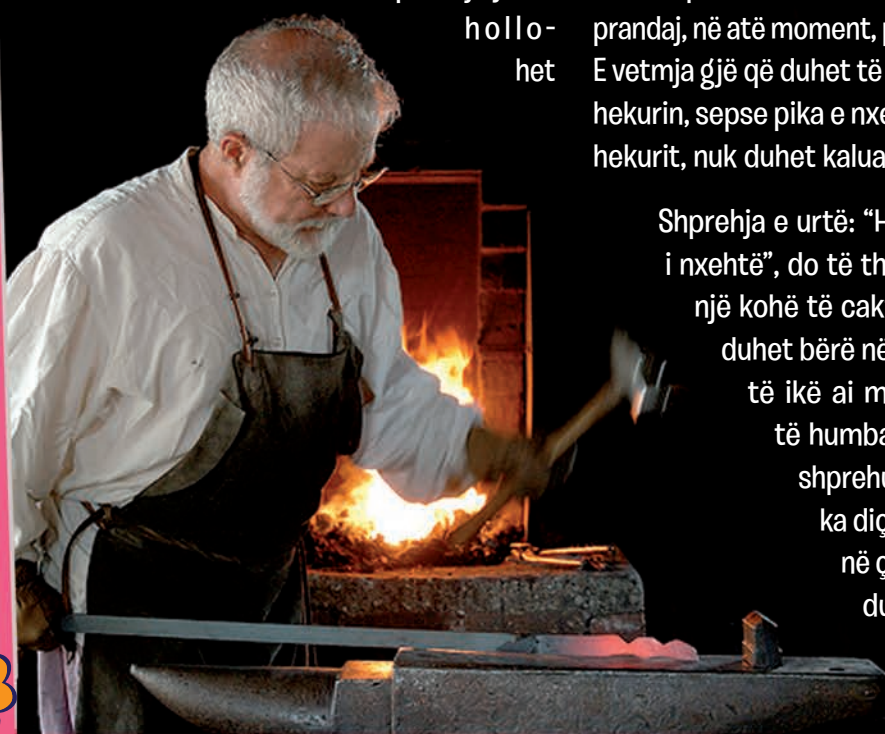
pastaj vjen e
hollo-
het

duke u rrahur dhe më në fund... kthehet në një material të dobishëm. Përdoret nëpër ballkone dhe dritare për të ruajtur fëmijët nga rreziku i rënies dhe për zbukurime të ndryshme në shtëpitë tona.

Hekuri rrihet duke u nxehtë më parë dhe i jepet forma e dëshiruar. Ai ka një pikë të caktuar nxehtëje, ku vetëm atëherë mund shkrijë e mund të marrë formë nëse rrihet. Nëse është pak më i ftohtë se ajo pikë e caktuar, atëherë ai është i fortë dhe nuk merr formë. Prandaj, patjetër duhet gjetur ajo pikë dhe ai moment me qëllim që t'i japim hekurit formën që dëshirojmë.

Hekurpunuesit e dinë shumë mirë këtë gjë, prandaj, në atë moment, për ta ndalon gjithçka. E vetmja gjë që duhet të bëjnë, është të rrahin hekurin, sepse pika e nxehtësisë së rrahjes së hekurit, nuk duhet kaluar.

Shprehja e urtë: “Hekuri rrihet sa është i nxehtë”, do të thotë se, “Çdo punë ka një kohë të caktuar dhe se ajo punë duhet bërë në kohën e vet”. Ta lësh të ikë ai moment, do të thotë të humbasësh shumë gjëra. E shprehur ndryshe: Gjithmonë ka diçka që duhet ta bëjmë në çast. Atëherë, ajo punë duhet bërë.

Fëmija që ka arritur moshën shkollore, duhet të shkojë në shkollë. Në mësim duhet dëgjuar mësuesi dhe duhet bërë ajo që kërkohet, qoftë shkrim apo lexim. Në pushim duhet pushuar, pra të merret frymë. Kur të takoheni me shokët duhet të përshëndeteni dhe të pyesni për gjendjen e tyre. I sëmuri duhet të pijë ilaçet. Kur këndohet ezani, duhet t'i përgjigjemi ftesës së Allahut të Madhëruar. Pas kryerjes së nevojave vetjake, gjithmonë duhen larë duart. Kur është koha e kthimit në shtëpi, duhet të shkosh në shtëpi. Në vaktin e ushqimit, duhet ngrënë. Dhëmbët duhet të lahen. Qumështi duhet pirë në kohën e duhur. Frutat dhe perimet duhet të konsumohen patjetër.

Mendja e një fëmije të vogël, është aq e hapur saqë mund të mësojë edhe dijet e 3-4 universiteteve. Prandaj duhet të mos e lëmë të na ikë ai moment. Ndërsa shkrimi dhe leximi ka një kohë të caktuar kur mësohet në mënyrën më të mirë. Mund të japim edhe shumë shembuj të tjerë. Pra, nëse mendojmë, do të arrijmë në përfundimin se në çdo moment ka një punë që duhet ta bëjmë dhe ajo punë duhet bërë në momentin e caktuar. Nëse thoni: "Do ta bëj më vonë", ju do të humbisni momentin e duhur. Nëse nuk e dëgjoni mësuesin në mësim, a është e mundur ta sjellësh përsëri atë moment? Jo. Atëherë, si do të mësoni më vonë? Nëse nuk pini qumësht sa jeni të vegjël, kockat e trupit tuaj nuk do të zhvillohen siç duhet. Dhe nëse mendoni të pini kur të rriteni, ta dini se nuk do të jetë kurrë e mjaftueshme.

Kur të vijë moshja e mësimi të Kuranit Kerim, ajo nuk duhet të na shpëtojë, sepse njeriu mëson më mirë kur është i vogël. Kur thirret ezani, gjëja më e rëndësishme është koha. Prandaj

duhet të bëhemi prej atyre që e falin namazin menjëherë, në kohën dhe mënyrën e duhur.

Vaktet e ushqimit duhet ngrënë familjarisht. Ushqimi duhet përgatitur me shije dhe duhet ngrënë me shije. Hëngrët ushqim, ka ardhur koha për të larë dhëmbët... Menjëherë duhet të lani dhëmbët. Nëse e lini për më vonë, dhëmbët tuaj do të prishen. Dikush ju kërkon një gotë ujë. Është koha për të fituar shpërblime dhe për të gëzuar të tjerët. Prandaj menjëherë duhet t'i jepni ujë. Vutë re dikë që është rrëzuar. Është koha për t'i shkuar në ndihmë. Prandaj, menjëherë e kapni prej krahu dhe e ndihmoni të ngrihet.

Nëse mendon edhe ca..., kushedi se sa gjëra i vijnë në mendje njeriut... Edhe ju mund t'i kapni këto momente. Për të kapur kohën e duhur, është e rëndësishme të merrni njohuritë e duhura dhe të mos humbisni mundësitë që ju jepen.

Allahu qoftë me ju të dashurit e mi të vegjël, që nuk e humbisni kohën dhe bëni atë që duhet bërë.

Një mësim nga mësimet e Hadithit

- pjesa e nëntë -

Samiu i vogël në mbrëmje bashkë me familjen e tij bënin 45 minuta mësim hadithi. Ata përpiqeshin t'i komentonin ngjarjet e ditës nën dritën e haditheve, që kishin lexuar. Samiu i vogël përfitonte shumë nga këto mësimet dhe në jetën e përditshme përpiqej të vepronte ashtu siç ka porositur i Dërguari i Allahut (s.a.s.).

SAMIU I VOGËL PO LOZTE TOP ME SHOKËT E TIJ. TOPIN E KISHTE SAMIU I VOGËL.

ERMIRI ISHTE SHUMË I KUJDESSHËM NË PORTË. SAMIU I VOGËL, NGA MËNYRA SE SI LUANTE, NGA ÇASTI NË ÇAST MUND TË BËNTE GOL.

JA, NJË GJUAJTJE E BUKUR NGA SAMIU I VOGËL... POR JA, EDHE NJË PRITJE E SHKËLQYER NGA ERMIRI...

TOPI DOLI JASHTË FUSHËS SË FUTBOLLIT,
PËR SHKAK SE GJUAJTJA ISHTE E FORTË.
KUR ERMIRI PO MERRTE TOPIN,
DËGJOI NJË ZË.

KTHEU KOKËN
ANDEJ NGA
VINTE ZËRI,
POR Ç'TË
SHIKONTE...

PO MJAULLINTE
NJË MACE
E VOGËL.
MENJËHERË
U THIRRI
SHOKËVE.

Shokë, shikoni
çfarë ka këtu!
Ejani menjëherë!

TË GJITHË FËMIJËT U MBLODHËN
RRETH MACES SË VOGËL.

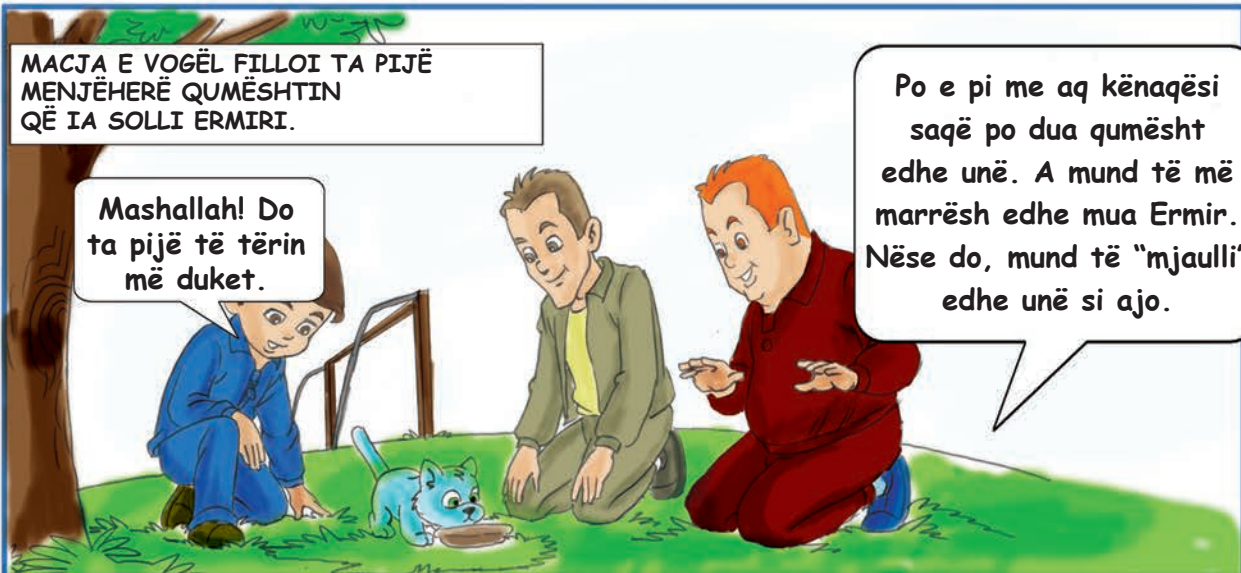
Është e qartë
se ka uri ngaqë po
mjaullin kaq shumë.

Menjëherë të shkojmë
të marrim qumësht
dhe ta ngopim mirë
e mirë.

MACJA E VOGËL FILLOI TA PIJË
MENJËHERË QUMËSHTIN
QË IA SOLLI ERMIRI.

Mashallah! Do
ta pijë të tërën
më duket.

Po e pi me aq kënaqësi
saqë po dua qumësht
edhe unë. A mund të më
marrësh edhe mua Ermir.
Nëse do, mund të "mjaulli"
edhe unë si ajo.

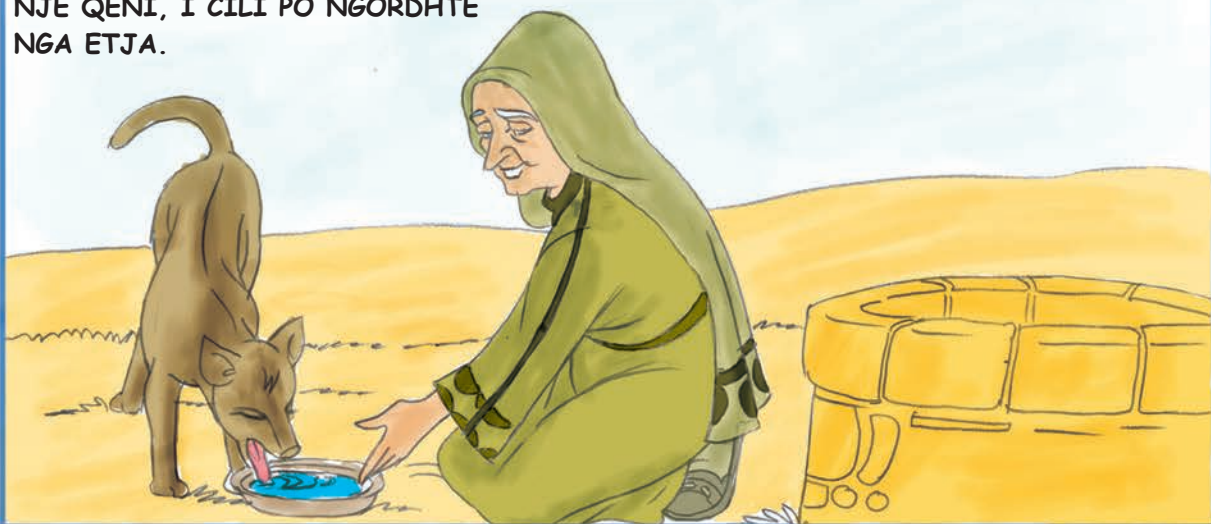
Emir, ke bërë
një mirësi
të madhe.
I Dërguari i
Allahut (a.s.),
në një hadith
fisnik ka
thënë:

**“MËSHIRONI,
NË MËNYRË QË TË
MËSHIROHENI.”**

(HADITH FISNIK)

**PEJGAMBERI (A.S.), E PËRGËZOI
ME FALJEN E TË GJITHA MËKATEVE
NJË NËNË TË MOSHUAR QË I DHA UJË
NJË QENI, I CILI PO NGORDHTE
NGA ETJA.**

**PO ASHTU,
E KA QORTUAR
EDHE NJË BURRË
QË I NGARKOI
DEVESË NJË
PESHË QË E
STËRMUNDONTE
ATË. KY BURRË
NUK I NGARKOI
MË KAQ SHUMË
PESHË DEVESË.**

**ATYRE QË E PYETËN SE, A KISHIN
SHPËRBLIM PËR MIRËSINË
QË U BËNIN KAFSHËVE,
IU PËRGJIGJ KËSHTU:**

**“PO. KA SHPËRBLIM PËR ÇDO MIRËSI
QË BËHET KUNDREJT ÇDO GJALLESE.”**

MACJA E VOGËL VAZHDONTE TA PINTE QUMËSHTIN. EDHE FATBARDHA, EDHE DHURATA QË ISHTE VAJZA E TEZES SË SAMIUT, E KISHIN PARË MACEN E VOGËL. ISHIN BËRË KURESHTARE DHE ERDHËN TE SAMIU I VOGËL DHE SHOKËT E TIJ.

Sa mace e ëmbël qenka kjo!

Ku është nëna e kësaj maceje të ëmbël?

Nëna e saj?!.. Këtë s'e paskemi menduar fare.

TË GJITHË U SHPËRNDANË RRETH E RROTULL PËR TË GJETUR NËNËN E MACES SË VOGËL. PAS NJË KËRKIMI TË GJATË, FATBARDHA FILLOI T'I THËRRASË SAMIUT ME NJË ZË TË EMOCIONUAR.

E gjeta, e gjeta!
Unë e gjeta!..

PASI SAMIU I VOGËL DHE SHOKËT E TIJ E ÇUAN MACEN E VOGËL TE NËNA E SAJ, E VAZHDUAN LOJËN ATY KU E KISHIN LËNË NË MËNYRË TË QETË. ISHIN TË LUMTURI!..

FUND

Dhurata magjike

Ishte një ditë e ftohtë janari. Bora kishte mbuluar çatitë e shtëpive dhe çdo gjë përreth. Të gjithë ishin strukur pranë vatrave të zjarrit për t'u ngrohur. Sapo zbardhi dita, fëmijët vrapuan nxitimthi jashtë për të luajtur me topa bore.

Një grup fëmijësh po bënë një skulpturë shumë të bukur e të madhe prej dëbore, një skulpturë që ngjante me një kështjellë të bardhë e magjike. Njëri nga ata ishte jetim e i varfër. Kur u duk muzgu, të gjithë vrapuan drejt shtëpive të tyre. Vetëm ai rrinte përballë kështjellës të saponjërtuar. Mendonte për të. Mendonte të strehohej, se nuk kishte strehë. Megjithatë e bërë me topa bore, ai nuk ndjente të ftohtë, ndoshta, sepse, vërtetë ishte magjike. Duke menduar... nisi të dremiste. Kur... papritur, një njeri i veshur me të bardha iu afrua, i dhuroi një dhuratë të çuditshme dhe iku... Ajo ishte një telekomandë që, çuditërisht, kohën e kthente pas. Ai mendoi ta shiste, që të blinte ushqim e të mbushte barkun. Por... pasi u mendua pak, vendosi të shkonte në dyqan e të pyeste për përdorimin e saj.

Ato i thanë se ajo telekomandë kontrollonte kohën. Ai vendosi të bënte para me këtë telekomandë duke shkelur ligjin për t'u pasuruar. Shumë shpejt u bë i njohur e i pasur. Kur njerëzit e pyesnin se si u pasurua aq shpejt, ai gjithmonë gënjente, duke mos menduar më për kështjellën magjike, ku ishte e vetmja strehë e tij.

Djali u rrit. Nga viti në vit, gjithçka i dukej se po shkonte mirë, se jeta e tij tashmë kishte një kuptim.

Një ditë, njeriu që i kishte dhuruar telekomandën, u kthye. Ishte kthyer për t'ia marrë, sepse djali nuk ia kishte vlerësuar dhuratën e tij. Ishte bërë dhe mendjemadh. Gënjente si përherë, veç të shtonte pasurinë e tij. Për paratë, që të kishte sa më shumë, mendonte

orë e çast. Të varfërit nuk i ndihmonte si dikur... I kishte harruar, por kishte harruar dhe veten si kishte qenë dikur...

Njeriu i tha:

-Ti ke bërë një gabim të madh në jetë. Telekomandën që ta bëra dhuratë, nuk dite ta nderosh e ta respektosh. Kohën e përdore për t'u pasuruar në mënyrë të paligjshme, mësove të gënjeshtë dhe harrove fëmijërinë tënde si ishte dikur...

- Të lutem!.. Më fal! Më fal!

- Jo, nuk e meriton!..

- Të lutem!...

Burri iku së bashku me telekomandën.

Djali u pendua. Teksa vështronte rrugën e tij, kuptoi sa keq ishte sjellja e sa gjëra të këqija kishte bërë. Qau sa s'kishte qarë ndonjëherë. Nisi të pendohej...

Ai, çdo ditë del të presë burrin që i dhuroi kohë më parë një telekomandë, aty, ku dikur ishte dhe kështjella magjike. Së paku, një herë të vinte që, djali t'i tregojë se ka nisur të bëhet njeri i mbarë e njeri i mirë...

Djali pret dhe, ndoshta, ai do të vijë...

Asnjëherë nuk duhet të harrojmë ç'kemi lënë pas, por duhet të vlerësojmë çdo gjë sado e vogël që të jetë. Ne duhet të ndihmojmë të tjerët, ashtu siç do donim të tjerët të na ndihmonin ne.

"Baba..!"

Babai po lante dhe pastronte makinën e re, të sapo blerë. Ajo, dalë-ngadalë, po shkëlqente nga rrezet e diellit.

Djali, gjashtë vjeçar, mori një gur me majë dhe gërvishti diçka në llamarinën e makinës së re. Në kulmin e zemërimit, babai kapi dorën e të birit dhe e goditi disa herë atë. E goditi aq rëndë sa u detyrua ta dërgonte për mjekim në spital.

Një çast, kur ata ishin vetëm, djali më gjysëm zëri, i përlotur, duke duruar dhembjet, pyeti:

-Baba, kur do të më shërohen gishtat?..

I ati nuk i dha përgjigje. Rrinte i mërzhitur, i lodhur, i hutuar dhe nga sytë i rridhnin ca pika loti.

Kur u kthyen në shtëpi, babai, ashtu i penduar, për një moment humbi kontrollin dhe, papritmas filloi ta godiste makinën me shkelma, derisa u lodh. Pastaj u ul në cepin e makinës dhe i hodhi sytë nga ana e gërvishtur. Ç'të shikonte?!.. Djali, me duart e njoma, kishte shkruar:

-Unë e dua babain tim!..

Lexuesi im i vogël: Myslimanin e urtë duhet ta udhëheqë gjithmonë arsyetimi i shëndoshë.

Përgatiti: Gilman Kazazi

PORTOKALLI

Shejma Çelik

LLOJET E PORTOKALLIT:

- Jaffa
- Uashington
- Portokalli zemërkuaq
- Portokall me bërthamë
- Portokall pa bërthamë
- Portokall i ëmbël dhe i athët

SI KULTIVOHET PORTOKALLI?

Pema e portokallit mund të arrijë një lartësi deri në dhjetë metra. Është me trup më të lartë dhe jeton më gjatë ndërmjet agrumeve. Ka një strukturë rrënjësore të fuqishme, një trung të drejtë dhe degë të rregullta. Gjethet e saj të forta dhe të rezistueshme kanë ngjyrë të gjelbër dhe janë të lëmuara.

Portokalli është një pemë që mund të zgjatet 6-10 metra, në përgjithësi me gjemba, e shpeshtë dhe me gjethe të forta.

Cepat e gjetheve në formë vezoreje dhe të ndritshme janë të lëmuar ose me dhëmbëza të imta. Në vendet ku gjethja lidhet me degën, ka lulët e bardha dhe me aromë të mirë që formojnë bistakë të vegjël. Ajo ka fruta që ndahen 10-14 pjesë të lëngshme, të ëmbla dhe në formë rrumbullake. Ngjyrën e ka të ndryshme nga të verdhë deri në të kuqërremtë. Lloji që quhet portokall zemërkuaq, dallohet nga të tjerët me lëngun e tij të kuqërremtë.

Portokalli i ngjan diellit me ngjyrën, lëkurën e ndritshme dhe formën e rrumbullakët të tij. Ai është fruti më i njohur dhe më i pandashëm i muajve të dimrit. Ai u jep shërim të sëmurëve dhe është dekor në tryezat tona.

DOBITË E PORTOKALLIT:

- Portokalli është i pasur me vitaminat C dhe B. Për këtë arsye, i jep dinamizëm njeriut.
- Ai i zbut damarët e trashë dhe të hollë.
- Parandalon bllokimin e damarëve.
- Ndhmon ndalimin dhe pastrimin e gjakut.
- Krit imunitetin e trupit.
- Lehtëson tretjen dhe jep energji.
- Shëron metabolizmin, rrufën dhe gripin.

VENDET KU KULTIVOHET:

Portokalli kultivohet në të gjitha vendet e detit Mesdhe. Po ashtu kultivohet edhe në vendet e nxehta të Afrikës dhe Amerikës.

Në vendin tonë kultivohet në zonën jugperëndimore.

ÇFARË? PËRSE? SI?

Zehra Aksoy

Përse rosat nuk lagen në ujë?

Rosat kanë shtresa dhjami nën bishtin e tyre. Ato e heqin me sqep pjesën në bisht dhe nxjerrin dhjamin. Pastaj e lyejnë të gjithë trupin me dhjamë dhe në këtë mënyrë formohet një shtresë e pa përshkueshme nga uji. Ato e kanë të mbështjellë me dhjamë edhe pjesën e sipërme të pendëve. Për këtë arsye, uji nuk depërton brenda edhe prej tyre. Burimi i dhjamit është lëkura në të cilën gjenden pendët. Rosat e shpërndajnë në të gjitha pendët këtë dhjamë që e kanë nën shtresën e lëkurës. Ky sekrecion që ndodhet në zonën e bishtit i ngjan acidit të vajit dhe strukturës së qiririt. Në këtë mënyrë shfaq një pamje të shdritshme.

Si ecin mizat me kokë poshtë?

Misteri i kësaj lëvizjeje të çuditshme është te veçoria e mbrojtjes në këmbën e mizës kundrejt forcës tërheqëse të tokës. Nëse e studiojmë nën një mikroskop, vihen re dy dalje të buta me qime nën këmbën e mizës. Sipas një teorie, miza tërheq trysninë ajrore të sipërfaqes ku shkel me këto dalje. Këto qime në dalje, luajnë rolin e kavanozave ngjitës. Ata nxjerrin një lëng ngjitës që mund ta mbajë mizën me kokë poshtë dhe ajo nuk e ndërpret këtë sekrecion përderisa të gjendet aty...

Përse elefantët i kanë veshët e mëdhenj?

Madhësia e veshëve të elefantëve nuk ka lidhje me dëgjimin më të mirë të tyre. Veshët luajnë rolin e ftohësit. Siç dihet, elefantët, janë kafshë shumë të mëdha dhe jetojnë në vende ku temperaturat janë shumë të larta. Në veshët e elefantëve, ka damarë që mbartin shumë gjak. Ata e mbartin gjakun e nxehtë deri në sipërfaqe dhe mundësojnë uljen e temperaturës së tij. Në këtë mënyrë, elefantët e ndjejnë veten të freskuar duke lëvizur veshët e tyre.

EL-HARIZMI

Themeluesi i algjebres dhe Shpikësi i zeros

Këtë radhë do të flasim për dijetarin tonë të madh, El Harizmi (780 - 850).

Kush është kjo figurë? Çfarë ka bërë? Në cilën fushë ka punuar? Në cilën fushë ka bërë libra?

Emri i vërtetë i Harizmit, i cili ka dhënë një kontribut në fushën e matematikës, në gjysmën e parë të shekullit

të IX-të, në botën orientale, është: Ebu Abdullah, Muham-

med bin Musa, el-Harizmi. Informacionet e kohës na thonë se, ka lindur në Harizm (sot qyteti Hive)

në lindje të Detit

Hazar, në vitin 780. Në Bagdad, në kohën e Kalifit Me'mun (786 - 813), ishte drejtues i bibliotekës së pallatit mbretëror. Për pak kohë shkoi në Indi, përmes rrugës së Afganistanit. U mor me matematikën indiane. Kur u kthye mori pjesë në elitën që ndërtoi qendrën e observimit në Shemasije të Bagdadit dhe në Kasium të Shamit. Ai dha një kontribut të vyer në shkencë. Ndërroi jetë në Bagdad, në vitin 850.

Ai la gjurmë në historinë e shkencës, aq sa njihet si themeluesi i Aritmetikës dhe Algjebres. Në librin me titull: "el-Xhebr uel-Mukabele", i cili është libri i parë i njohur në histori në fushën e algjebres, themeloi shkencën e algjebres nga aspekti metodik dhe sistematik. Kur është botuar nëpër botë, këtij libri nuk i është ndryshuar fjala "el-Xhebr", ndaj dhe në frëngjisht ka ngjatur me emrin "Al-gebre" dhe në anglisht "Algebra".

El-Harizmit (është quajtur edhe "El-Harezmi" apo "El-Havarizmi"), në latinisht i është thënë "Alkhorizmi", nga e cila ka lindur edhe koncepti "Algorisme", që në frëngjisht thuhet: Algorithme. Logaritmen, që është në kuptimin e

“Metodës së llogaribërjes”, do ta mësoni në ciklin e mesëm të shkollës, si një koncept matematikor.

El-Harizmi në veprat e tij ka përdorur edhe zeron (0) edhe shifrat e tjera. Atyre që sot perëndimorët u thonë “shifrat arabe”, dikur myslimanët u thonin “shifrat indiane”. Harizmi, në librin “Mbi Artin e Llogaribërjes”, ka thënë: “Nëse në vargun e shifrave dhjetore, nuk ekziston asnjë shifër, për të ruajtur (mbrojtur) radhitjen duhet shënuar një rreth i vogël...”. Kështu, ai shpiku edhe shifrën zero. Zero do të thotë zbrazëti. Zbulimi i zeros është një ngjarje shumë me rëndësi në historinë e shkencës botërore.

Të dashur vogëlushë!

Në sajë të myslimanëve, evropianët përdorën “sistemin e shifrave”, vetëm 350 vite pas myslimanëve. Kapaciteti shkencor i botës lindore islame ishte disa fish më i lartë sesa atmosfera e shkencës perëndimore.

El-Harizmi, ka punuar shumë edhe në fushën e astronomisë. Ai ka nxjerrë një kata-

log që quhet “Zijei-Harizmi”, i cili përcakton lëvizjet e yjeve. Ky katalog, për shekuj me radhë ka qenë udhërrëfyes në mjediset akademike perëndimore. Në shekullin XVI-të, ai u bë bazë për Rilindjen Evropiane. Ky shkencëtar kaq i vyer, ka bërë edhe “Enciklopedinë e gjeografisë”.

Harizmi ka përgatitur edhe “Atlas-in”, që tregonte hartat e tokës dhe të qiellit. Bashkë me 69 dijetarët e tjerë, me kërkesë të Kalifit Me'mun, është bërë udhëheqës për të gjithë shkencëtarët e njohur të Mesjetës.

Në të gjitha shkrimet dhe bisedat e mia, kam shkruar dhe shprehur se sa shumë dobi i ka sjellë Islami njerëzimit, ngaqë është feja e qytetërimit, e cilësisë dhe e lumturisë. Islami është fe e shkencës dhe që u ka dhënë frymëzim gjatë tërë historisë, qindra, mijëra dhe dhjetëra mijëra zbuluesve dhe shpikësve. Pra, e shikoni, të dashur fëmijë, sa e sa personalitete do ju prezantojmë! Vetëm prisni... Plot të tjerë do të “takoni” dhe do të “njihen” me ta...

MENDO PAK... E BUZËQESH

Adelina R. Mamaqi

Çudi për t'u çuditur!..

*Kur zbret mbrëmja, lehtë, lehtë,
Lulja e vogël fle mbi fletë...
Përmbi lulen, fle një flutur;
Ka në krahë një nusebukur...*

*Te një pemë zog u fle,
Strukur brenda në fole...
Flenë femijë dhe të rritur...
Por, çudi, për t'u çuditur:*

*Pse nuk flenë yjet lart
S'kanë shtëpi...a s'kanë krevat?..*

Lavatriçja, rrobat dhe... maçoku...

*Lavatriçen ndezi motra,
(Pasi futi brenda rroba).*

*Lavatriçja bën : vuuuu!...
Thotë maçoku: - Ç'është kështu,
Një top brenda vjen përqark?!
Hidhet "hop!" ...e ndalet pak...*

*E vështron me kërshëri:
- Topin si ta kap tani?
Hidhet, si portier në rrjetë,
Por...si top, përplaslet vetë!...*

*- Mjau...mjau!...- u inatos -
Do ta kap, me doemos!...
Topi brenda, vjen vërdallë...
- Pa shiko! Dhe po më tall!...*

*Merr inat e hidhet prap,
Hidhet prap e dot së kap!...
...Lavatriçen hapi motra,
Nxori një legen me rroba...*

*Shtang maçoku i habitur:
- Topi si u zhduk, pa prituri?!
- Mjau...mjau!...- qan, i gjori -
Ç'u bë topi?!...Kush e mori?...*

*...Duke qarë, pas motrës shkon,
Që nden rrobat...në ballkon...*

Nastradin Hoxha

NJË DITË, NASTRADIN HOXHËS
IU HAP OREKSI PËR NJË SUPË.

AH, SIKUR TË KISHA NJË
SUPË TË NGROHTË, TANI!..

KUSH ËSHTË
KY QË MË
SHQETËSON NË
KËTË ORË!?

O HOXHË! E KAM NËNËN
SËMURË. NËSE KE, A MË JEP
PAK SUPË?..

ALLAH, ALLAH!.. KËTA
KOMSHINJTË TANË
TË NUHASIN EDHE
IMAGJINATËN,
MOR BURRË!

MEMISHXHANI

Ekrem Bektash

PO ECIM PA U NDALUR, MË DUKET SE PO RRITEMI...

Të dashur miq!

Jeta vazhdon... Shikoni, edhe këtij viti i erdhi fundi...

Po ecim shpejt... Ditët, kur do të hidhemi në jetë, po afrojnë. Vallë, sa të gatsëm jemi ne për këtë?.. A e bëjmë atë që na takon si të mëdhenjtë e të ardhmes dhe a do të bëhemi studiues të guximshëm dhe njerëz të dobishëm për të tjerët ashtu siç dëshiron familja jonë?

Sigurisht se u habitët kur i dëgjuat këto fjalë nga unë... Faktikisht këto fjalë i thashë me imponimin e Ekrem Bektashit... Unë jam Memishxhani. Çfarë të jetë Memishxhani, unë ai jam... Për këtë temë, do të flas më vonë me ju...

Tani të gjithë pyesin: "Çfarë do të bëhesh kur të rriteshe?.. Faktikisht, përgjigjja e kësaj pyetjeje dihet... Doktor, gjykatës, inxhinier... Por kjo nuk është përgjigje e saktë. Nëse themi se të gjithë bëjnë punën që duan, edhe kjo nuk është përgjigje e drejtë... Me sa duket, të gjithë mendojnë të bëjnë atë punë që e shohin dhe dinë ta bëjnë...

ÇFARËDO QË TË JESH, PUNA ËSHTË ZGJIDHJA E VETME...

Muzaferi ynë, domethënë, Muzo Meksikani, në vitet kur ndodhej në Meksikë, u kishte thënë të gjithëve: "Do të bëhem bari lopësh!", sepse barinjve të lopëve u jepnin shumë para.

Kur e pyesnin Muzo Meksikanin, ai u thoshte: "Do bëhem bari lopësh." Si fëmijë që ishte, nuk shikonte gjë tjetër, sepse rreth e rrotull kishte lopë dhe barinj lopësh...

Sikur Muzo Meksikani të qëndronte në Meksikë, me

të vërtetë do të bëhej bari lopësh. Mirë që babai i tij u emërua përsëri këtu dhe lopët shpëtuan...

Të dashur miq!

Ju e dini se të kërkosh një profesion, nuk mjafton vetëm ta duash atë, por duhet të kesh edhe aftësi që i përkasin atij profesioni... Të gjithë dëshirojnë të bëhen futbollistë, por si përfundim, dikush bëhet futbollist i mirë, dikush i keq dhe dikush nuk mund të bëhet fare. Domethënë, siç nuk mund të bëhen të gjithë Memishxhan.

Të dashur miq!

Unë jam Memishxhani... A nuk e kuptoni atë që them? Unë jam Memishxhani... Edhe ju, kushdo qofshi, ata jeni... Askush nuk mund të bëhet dikush tjetër. Atëherë, përse përpiqeni të bëheni Memishxhan?.. Këtë nuk po ua them të gjithëve, por atyre që duan të bëhen Memishxhan.

Përse nuk mund të këndoje unë? Sepse nuk kam zë

-Përsëri e paskam kurdisur orën gabim dhe genkam zgjuar herët nga gjumi dimëror...

të bukur... Përse nuk mund të vizatoj? Sepse vizatimet e mia nuk janë të bukura... Përse nuk shkruaj tregime? Sepse... Me të vërtetë, përse nuk shkruaj tregime?... Sigurisht se mund të shkruaj... Madje më bukur se kushdo...

ARIU GJETI PUNË, PASTAJ NDODHI AJO QË NDODHI...

Në njërin prej pyjeve, jetonte një familje arinjsh. Zgjoreshin në çdo pranverë dhe binin në qjumin letargjik në fund të çdo vjeshte...

Në mëngjesin e një pranvere, e para ishte zgjuar vajza e shtëpisë “Ajija”. Kishte ndezur zjarrin dhe kishte vënë çajnikun mbi të... Pastaj kishte hapur radion... Sigurisht se në atë kohë nuk kishte televizor. Edhe energjia elektrike nuk kishte ardhur akoma në mal. Ndërsa radioja punonte me bateri... Kjo është vajzë ariu! Radios ia kishte ngritur pak si shumë zërin. Së pari, zgjoi nënën, pastaj babain e saj duke hungëritur... Ajija u tha:

-Vit të mbarë mami!.. Vit të mbarë babi!.. Sigurisht, përgjegjësia më e madhe i takon babait, i cili duhet t'i sigurojë jetesën familjes.

Mirë që vajza e tij nuk kishte shpenzime shkolle, nuk duheshin para për servis, për makijazhin e gruas, për bojë, për makinën e tij dhe për qira shtëpie!

Por edhe ushqim dhe ujë nuk kishte! Patjetër duhet të kërkonte punë, të punonte dhe të fitonte... Por kjo ishte shumë e vështirë... Kush i jep punë ariut?

Pastaj befasisht mendoi: Thuhet se kujt t'i dhembë beli, duhet ta shtypë ariu... Shpinës që shtyp ariu, iu heqka dhimbja.

Menjëherë kishte vënë një tabelë dhe në të kishte shkruar: “Qendra e dhimbjeve të shpinës dhe belit.”

Çdokush që e dëgjonte, vinte dhe ariu e shtypte... Pastaj ariu kishte vënë re se në këtë punë kishte para. Kështu që kishte filluar të shëronte edhe sëmundje të tjera, madje bënte edhe operacione...

Ai që vdiste, vdiste, ai që jetonte jetonte. Që prej të dyve, merrte paratë.

Ariu një ditë i thirri vajzës së tij:

-Eja bëj punën time, hidhu dhe kap para!

Vajza nuk donte:

-Nuk dua... Unë do të shkoj te artet e bukura, do të shkruaj dhe do të pikturoj... Do t'i kënaq fëmijët si Ekrem Bektashi!..

Babai e pa dhe i ledhatoi kokën:

-Të shkruash dhe të pikturosh?!... Mos je gjë buda-

-Çfarë arsimit ke ti që bëhesh bari lopësh!
Shko dhe bëhu bari gomerësh!..

llaqë ti? A nuk e shikon Ekrem Bektashin?.. Ai nuk ka bukë për të ngrënë dhe këpucë për të veshur... A ka njeri që lexon në këtë kohë dhe që i blen libër fëmijës së tij?... Lërja fëmijës kokën bosh, mjafton që xhepin ta ketë plot me para...

Vajza e dëgjoi babanë e saj, e dëgjoi, e dëgjoi, e dëgjoi..., pastaj i tha:

-Ti je babai im... Baballarët dëshirojnë që fëmijët e tyre të bëhen njerëz të mirë. Unë jam një ari dhe do të bëhem një ari i mirë. Dhe me të vërtetë kështu ndodhi...

Po ia jap fjalën të zotit të saj dhe po pres çfarë do të thotë...

Si iu duk, miq?.. A ju pëlqeu tregimi im?.. Ekrem Bektashi ka të drejtë të përgjigjet për shkak se iu përmend emri këtu... Ta pyesim atë dhe të marrim mendimin e tij... Çfarë thonin zoti Ekrem?..

-Nuk e di çfarë të them!.. Falënderimi i përket Allahut që unë nuk e siguroj jetesën me ato që shkruaj... Nuk jam as i uritur dhe as nevojtari... Unë shkruaj për shkak se jam mësues dhe ngaqë i dua fëmijët... Unë do të shkruaj përderisa të ketë edhe një lexues të tyre, pjesën tjetër le ta mendojnë baballarët... Se siç ka thënë një filozof: “Mua më vjen keq më shumë për ata që kanë trurin bosh se sa për ata që kanë barkun bosh.”

A ka fjalë tjetër që mund të thuhet? Po, të dashur shokë, nuk ka fjalë tjetër për t'u thënë... E morët përgjigjen tuaj... Mësoni mirë për profesionin që doni. Mjafton që të jeni më të mirët në atë profesion.

Nëse të gjithë bëhen doktorë, kush do ta rregullojë makinën? Nëse të gjithë bëhen mekanikë, kush e vizitojë të sëmurin?.. Secili bën punë të ndryshme... Mirë mbetsh!.. Allahu ju dhëntë mendje të ndritur!

Emira

Hymejra Kuruxhan

Emira e la në tavolinë librin që kishte në dorë me plot zemërim dhe psherëtiu: "Oh, oh!" Pastaj pa vëllanë e saj, Erionin që po bënte detyrat.

-Çfarë ke, Emira? Përse psherëtin? Unë po mësoj mësimet...

-Oh, vëlla, oh!..

Erioni iu afrua motrës së tij dhe i hodhi dorën në sup.

-Çfarë i ka ndodhur motrës sime të dashur? Më thuaj!..

-Po mërzitem shumë, vëlla. Nuk jam e kënaqur nga asnjë gjë. Çfarëdo që të bëj, nuk jam e lumtur...

-Hmm. Unë mendoj se mund të bëhesh e lumtur duke menduar gjërat që kemi.

Emira u zemërua edhe më shumë.

-Gjërat që kemi?.. Çfarë kemi ne? Nuk kemi as edhe një kompjuter. Nuk kemi as para. Kështu që nuk mund t'i marrim gjërat që duam...

Erioni e kuptoi gjendjen e motrës së tij. Kishte shumë kohë që donte kompjuter, por prindërit e saj nuk kishin mundësi t'ia blinin. Ja, për këtë arsye, Emira nxirrte probleme dhe e shqetësonte familjen.

-Po gabohesh motër!. Në të vërtetë, ne kemi çdo gjë..., - ia ktheu Erioni.

-Jo, ne nuk kemi asgjë.

-Po kemi. Për shembull...

-Vëlla, mos më bëj moral tani!

Erioni donte të fliste me motrën e tij dhe ta bënte

të hiqte dorë nga mendimet e saj të gabuara.

-Mirë. Nëse nuk do, nuk flas. A të dalim bashkë në park? Marrim edhe pak ajër të pastër.

Emira u gëzua shumë, por nuk donte ta shfaqte këtë.

-Mirë, le të shkojmë...

Kishte disa ditë që binte borë. Koha ishte shumë e ftohtë. U veshën trashë dhe dolën jashtë. Emirës iu lëbyreshin sytë ngaqë çdo anë ishte shumë e bardhë. Në park nuk kishte asnjë dhe në veshët e tyre vinin vetëm cicërimat e zogjve.

Emira lozi pak dhe pastaj erdhi te vëllai i saj që ishte ulur në stol.

-Kur do të vijë mami dhe babai, vëlla?

-Do të vinë sonte. A të ka marrë malli për ta?

-Po, më ka marrë shumë malli!..

Nëna dhe babai i saj kishin shkuar për të vizituar një të afërm jashtë qytetit.

-A e di? Ne jemi shumë me fat që kemi mamin dhe babin. Allahu i ka dhënë ata që të kujdesen për ne dhe të na duan. Ne nuk mund të qëndrojmë sado pak larg tyre.

Emira nuk u përgjigj. Erioni vazhdoi:

-Sa bukur cicërojnë zogjtë, apo jo?

-Hmm... Emira rrinte e mërzhitur dhe bënte naze.

-Ne dëgjojmë cicërimat e zogjve dhe zërin e njëri-tjetrit. Dhe më e rëndësishmja, ne mund t'i shprehim ndjenjat tona. Domethënë, mund të flasim. Sa bukur, apo jo? Po sikur të mos flisnim?

-Çfarë do të ndodhte?

Biseda e vëllait, filloi t'i tërheqë vëmendjen Emirës.

-Sikur të mos flisnim, nuk do të kuptoheshim me njerëzit. Nuk do ta shprehnim dot urinë dhe nuk mund të tregojmë se jemi sëmurë... Do të ishim pa rrugëzgjidhje, si një foshnjë.

-Hmm.

-Domethënë, mirë që Allahu na ka dhënë aftësinë e të folurit.

Në ato momente, kishte filluar të binte borë përsëri. Emira u ngrit dhe filloi të kapte borën. Erioni akoma po fliste.

-Sa bukur që po bie, apo jo? Secilin flokë të borës, e zbret një engjëll në tokë. Për këtë arsye, bora bie në formë flokësh dhe nuk na vret kokën... domethënë, është e butë si pambuk.

-Me të vërtetë?

-Po ashtu!

-Këtë nuk e kisha dëgjuar ndonjëherë.

-Sa mirë që Allahu na ka dhënë edhe sy. Përndryshe nuk do ta shikonim dot këtë bukur mahnitëse.

Emira e përqafoi vëllanë e saj.

-Po vëlla. Më të vërtetë jemi shumë me fat, por unë po kam të ftohtë.

-Elhamdulillah që kemi edhe ndjenjat për ta kuptuar se kemi të ftohtë.

Emira i shtrëngoi duart vëllait.

-Në rregull, vëlla... E kuptova...

Të dy së bashku, motër e vëlla, duke qeshur me njëri-tjetrin, morën rrugën për në shtëpi.

Emira doli e mërzhitur nga shtëpia, por tani ishte shumë e lumtur. Ajo ishte një fëmijë me shumë fat që kishte çdo gjë. Si të mos ishte e lumtur. Ajo kishte nënën, babanë dhe vëllanë që e donin shumë. Tashmë e kishte kuptuar se mund të shikonte, mund të dëgjonte dhe mund të ndjente.

"Çfarë do ta bënim kompjuterin, nëse nuk do të kishim sytë!.."

Emira ishte mbështetur në dritare dhe shikonte borën, që vazhdonte të binte. I buzëqeshi. Nisi të mendojë për ato që i tha vëllai. Tani ndjehej sikur nuk kishte fëmijë më të lumtur se ajo në botë...

Sënduku i gjyshes

Ina Rahmiu

Unë jam lindur në një shtëpi të vogël njëkatëshe, të zhytur mes pemëve, në një oborr plot lule. Pemët, herë njëra e herë tjetra, mbusheshin me kokrra dhe lulet me gongxe. Të dukej sikur në oborrin tonë stinët nuk ndërroheshin asnjëherë. Unë dhe vëllai im më i vogël ishim të lumtur kur ndihmonim babin të vilte pemët dhe gjyshen të kujdesej për lulet. Mirëpo një firmë ndërtimi e mori një pjesë të rrugicës, bashkë me shtëpinë tonë, për të ndërtuar një bllok pallatesh. Ishim edhe të gëzuar, se do të merrnim tre apartamente e një dyqan, por edhe të

mërzitur, se nuk do të kishim më as oborrin, as pemët, as lulet. Erdhi koha të mblidhnim orenditë dhe të shkonim në një shtëpi të përkohshme, sa të ndërtoheshin pallatet e reja. Rastësisht dëgjova babin që i thoshte mamit: “Në këta themele do të mbetet fëminia dhe një pjesë e madhe e jetës”. M’u duk se i dri dhej zëri. Të gjithë ishim të mallëngjyer. Vetëm gjyshja buzëqeshte sikur donte të na përsëriste atë thënien që e kishte gjithmonë në majë të gjuhës: “Hë, se s’u përmbys bota!”

Pasi u mblodhën e u sistemuan të gjitha, gjyshja, nuk di të shlodhet e të pushojë, hyri në dhomën e saj dhe e shtyu derën. Unë e vura re dhe u shqetësova se mos nuk ndihej mirë. Trokita dhe e hapa. Gjyshja ishte ulur në gjunjë përpara sëndukut të saj, të cilin po e shikoja për herë të parë të hapur. U mata të ikja, por ajo ngriti kryet dhe më ftoi të hyja.

U afrova me ndrojtje. Ndoshta gjyshja aty kishte gjëra që nuk donte t’i shihte njeri. Mbaja mend, kur isha nja pesë-gjashtë vjeç, i kërkoja të ma hapte sëndukun, ajo m’u përgjigj se ai do të hapej vetëm kur gjyshja të mos ishte më. Të them të drejtën nuk e kuptova se ç’do të thoshte ajo fjalë, por heshta dhe nuk ia përsërita më atë kërkesë. Çuditërisht tani ajo po më ftonte vetë. Madje kërkoi edhe që

ta ndihmoja të nxirrnim çfarë kishte brenda. U afrova me ndrojtje... Dhe pashë... Aty ishin thesaret e jetës së disa brezave të familjes sonë, duke filluar nga katra gjyshi im. Gjyshja i nxirrte një nga një, i përkëdhelte me vështrim dhe më tregonte se e kujt kishte qenë kjo veshje apo ajo fotografi, ky bllok shënimesh apo ajo tufë lulesh të thara dhe çfarë do të thoshin ato për ne e për ata që do të vijnë pas nesh. Pasi m'i tregonte, i vendoste mbi krevatin e saj, me një kujdes të jashtëzakonshëm, thua se ishin qenie të gjalla. Ajo kishte të drejtë. Te secila prej tyre ishte kujtimi i një njeriu të dashur, që nuk je-tonte më. Pasi i nxori pothuajse të gjitha, në fund të sëndukut kishte mbetur një diçka e mbështjellë me një rrobë të bardhë.

-Ja, këtë kërkoja! - foli gjyshja dhe më vësh-troi me atë buzëqeshjen e saj, që nuk e ka njeri në botë. - Hape, e kam ruajtur për ty.

S'ë di përse filluan të më dridheshin duart. Gjyshja e vuri re dhe më ndihmoi... Ç'të shi-koja! Aty ishte një kostum i vogël popullor, i purpurt, qëndisur me fije ari. Ishte vërtet një thesar dhe unë kisha frikë ta prekja... Gjyshja më dha zemër: - hë, de, provoje! Të thashë që e kam ruajtur për ty. Do të ta jepja pas një muaji, për dhjetë-vjetorin e lindjes. Meqë më duhet ta boshatis sëndukun, se helbete, do të shkojmë në apartament të ri, - gjyshja më shkeli syrin, - dhe duhen orendi moderne, po ta jap përpara...

Mua m'u mbushën sytë me lot. Iu hodha në qafë dhe e putha si nuk e kisha puthur ndonjë-herë... Gjyshja m'i fshiu lotët dhe vazhdoi:

-Po qave, nuk do të të them historinë e këtij kostumi.

-Qava nga gëzimi, gjyshe... Të faleminderit...

Ti je gjyshja më e mirë në botë...

-Si të gjitha gjyshet... Pra, që ta dish, këtë kostum ia kishte qepur gjyshja, gjyshes sime, që ta vishte ditën e ngritjes së Flamurit më 1912. Atëherë ajo ishte dhjetë vjeçe. Babi i saj ishte delegat në ngritjen e Flamurit, pranë të madhit Ismail Qemali, ndërsa gjyshja ime, e veshur me këtë kostum, këndoi e hodhi valle bashkë me disa moshataret e saj. Kur mba-ruan, Plaku i Madh, i thirri pranë vetes, i puthi në ballë dhe u dhuroi nga një flamur të vogël. -Gjyshja shpalosi një palë të kostumit dhe nxori një flamur të kuq me shkabën dykrenare në mes. Ja, edhe kjo është dhuratë për ty... Dhe dëgjo, zemra e gjyshes, kjo është dhurata më e çmuar që mund të të bëj. Ruaje si sytë e ballit dhe dhuroja vajzave e mbesave të tua... Ky kostum dhe ky flamur duhet të mbeten brez pas brezi, ashtu si liria!..

Ja, kështu mbaron edhe tregimi im...

Mjaltë nga poezia

BOTËN PËRSHËNDESHIN

**Dielli i zjarrtë
Kar syrin qet,
Vjen dita e re
Dhe na përshëndet.**

**Kar rrugëve tonë
Dielli kalon,
Zogjve këngë e valle
Nis e u mëson...**

**Pastaj shpendë e kafshë
Zenë edhe vallëzojnë,
Fëmijët plot gaz
Fushave vrapojnë.**

**Kar gjithë fëmijët
Qafojnë mëngjesin,
Derdhen buzëqeshje,
Botën përshëndesin.**

Arabe

TRE SHOKËT

**Seç na adhëtonin
Dikur, nëpër male,
Tre shokë së bashku,
Dalemengadale.**

**Mbanin njëri-tjetrin
Se i pari s'shikte,
I dyti çalonte,
Tjetri zhveshur ishte...**

**I verbëri na pa
Një lepar të rrallë,
Çaloka e zari
Leparin të gjallë!**

**Gallaka pa robe
E mori në gj
Dhe na e mbaloj
Me pallton e tij!**

Meksikane

PO SHKON DJALI PËR TË FJETUR

**Diell, vallë ku je fshekar?
Po shkon djali për të fjetar...**

**Se rinallën i këndojnë
Edhe gjumin i dhurojnë.**

**Po ç'ka thotë kjo rinallë?
Nëpër garra të pijë ujë,**

**Bakë gruri pastë shumë
Le t'i rrjedhë djersa lamë...**

**Qoftë i vlefshëm pors i őrithi,
I gjatë si qiparisi,**

**E i fortë pors i rrapi,
Mos t'i ndalet turravrap,**

**Turravrap si shigjetë,
Me őruar të prekë retë.**

**Me őruar retë të kapë,
Të nderojë mēmë e atë!**

Bituaneze

PËR NJË PËRRALLË

**Kur nëna dhe babi
Ikin që pa gđhirë
Unë mbetem vetëm
Dhe jam i lirë...**

**Mirëpo më őruket
Se őrčka s'e kam,
Për këtë liri
Shumë e vogël jam.**

**Nđaj lirinë time
Kiska për ta falë,
Vetëm për një gjyshe
Dhe për një... përrallë!**

Makedin Sherri

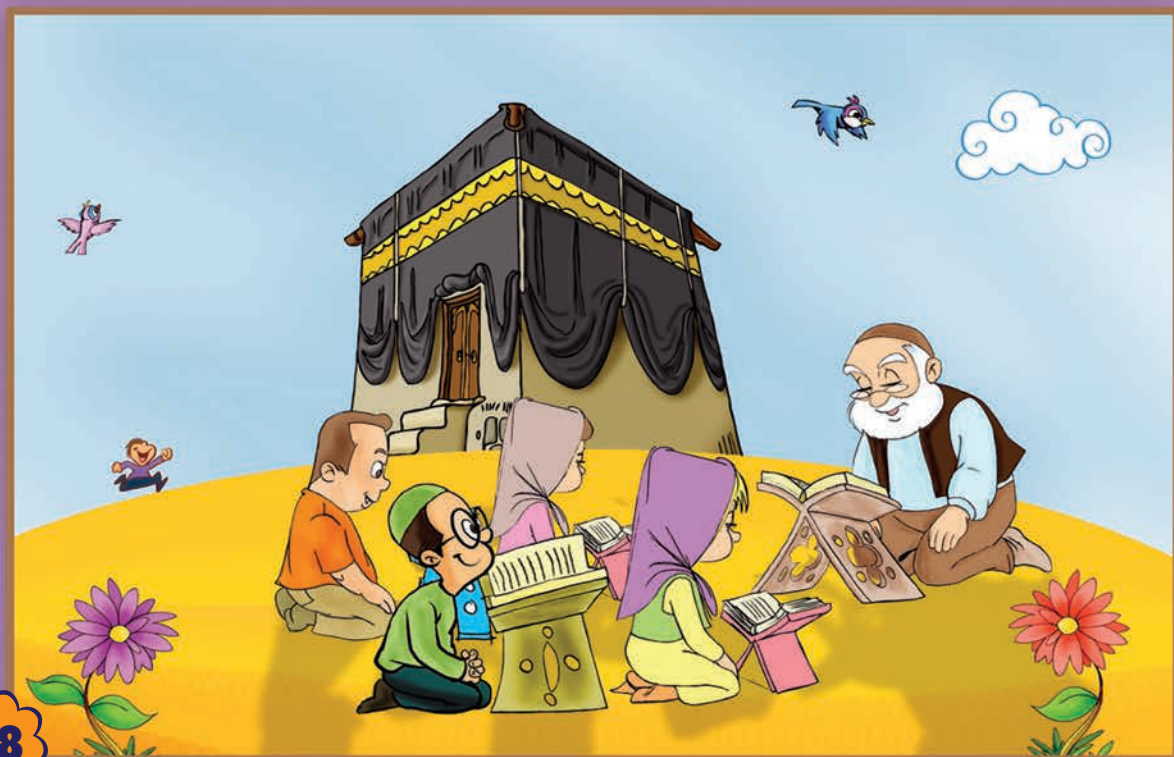

ZBAVITJE

Gjej 7 ndryshimet!

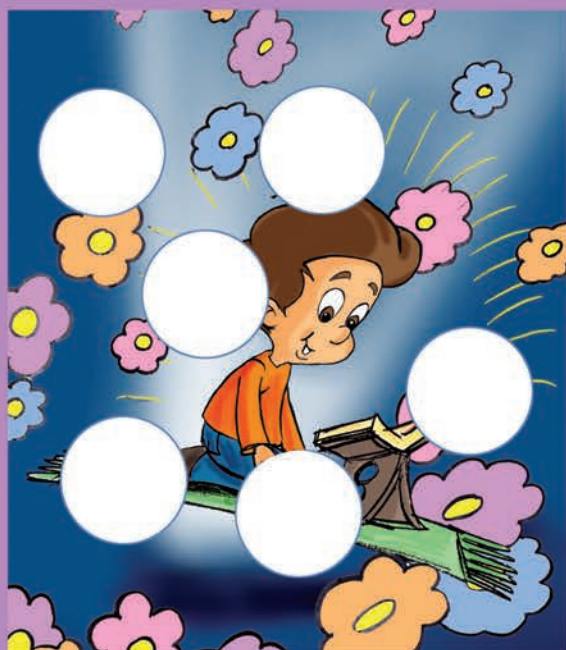
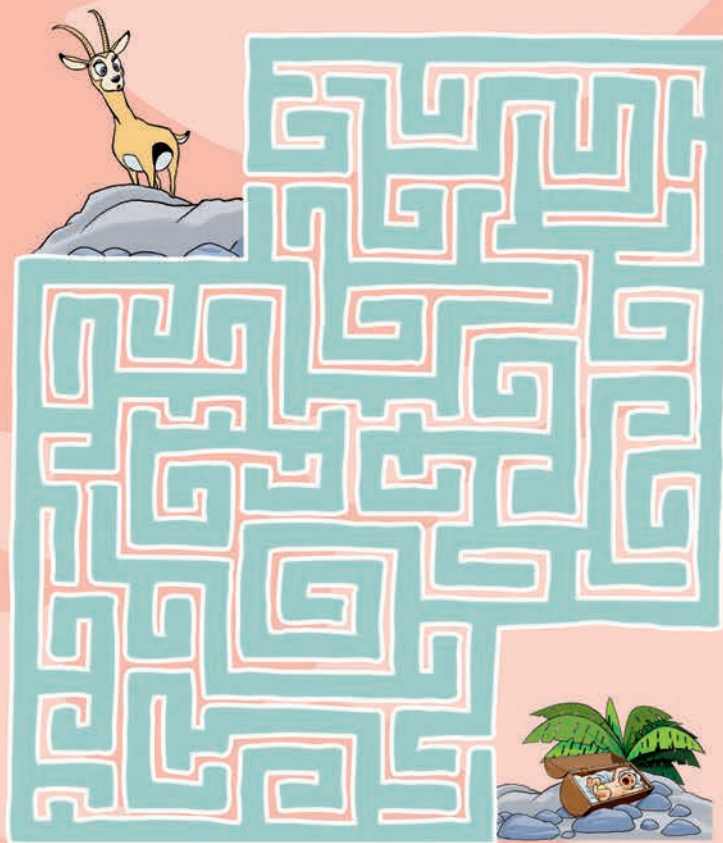
LABIRINT

Dhia kërkon të gjejë fëmijë që po qan.
Gjeni rrugën e saktë...

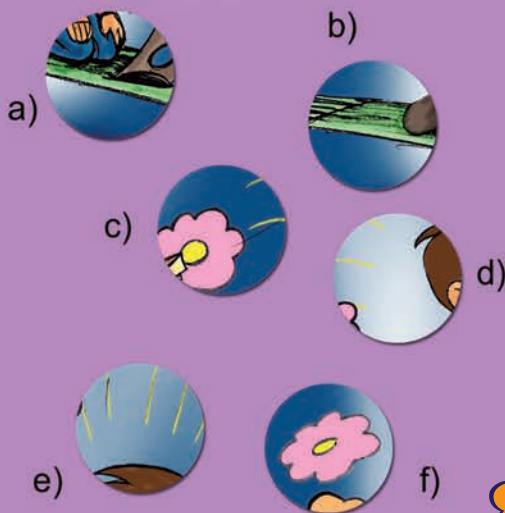
6			7
10	9		
		3	13
5		11	

4-5-8-9-12-13
14-15

Nëse i vendosni numrat që janë
poshtë tabelës nga e majta në
të djathtë dhe nga sipër poshtë,
do të përftoni shumën 36.
Gjejini, pa humbur kohë...

Plotësoni vendet bosh të figurës me
alternativat që u janë dhënë.

GAZMORE

